

วันลอยกระทง

นำเสนอเมื่อ : 22 ธ.ค. 2552

ประวัติวันลอยกระทง

นางนพมาศ สนมเอกของพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัย คิดทำกระทงรูปดอกบัว และรูปต่างๆถวาย พระร่วงทรงไหลลอยกระทงตามสายน้ำไหล ในหนังสือ ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระร่วงตรัสว่า

"แต่นี้สืบไปเบื้องหน้า โดยลำดับกษัตริย์ในสยามประเทศ ถึงกาลกำหนดนักขัตฤกษ์วันเพ็ญเดือน 12 ให้ทำโคมลอย เป็นรูปดอกบัวอุทิศสักการบูชาพระพุทธรูปนันทนที่ ตรามเทือกปลาวสาน"

ครั้นถึงสมัยรัตนโกสินทร์ มีการทำกระทงขนาดใหญ่และสวยงาม ดังพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ของเจ้าพระยาทิพาราชวงศ์ กล่าวไว้ว่า "ครั้นมาถึงเดือน 12 ขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ แรมค่ำหนึ่งพิธีจองเปรียงนั้น เดิมได้โปรดให้ขุดแอ่ง พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้า ฝ่ายใน และข้าราชการที่มีกำลังพาหนะมาทำกระทงใหญ่ ผูกกระทงต่อเป็นถึงบาง ทำเป็นแพหยวกบาง กว้าง 8 ศอกบาง 9 ศอกบาง กระทงสูงตลอดยอด 10 ศอก 11 ศอก ทำประกวดประชันกันต่างๆ ทำอย่างเขาพระสุเมรุทวีปทั้ง 4 มุม และทำเป็นกระจาดชั้นๆบาง วิจิตรไปด้วยเครื่องสด คนทำภูั้่นับร้อย คิดในการลงทุนทำกระทงทั้งคาลเลี้ยงคนและพระช่าง เบ็ดเสร็จก็ถึง 20 ชั่งบาง ยอมกว่า 20 ชั่งบาง" ปัจจุบันประเพณีลอยกระทง มีการจัดงานกันแทบทุกจังหวัด ถือเป็นงานประจำปีที่สำคัญ โดยเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่มีการจัดขบวนแห่กระทงใหญ่ กระทงเล็ก มีการประกวดกระทง และประกวดธิดางามประจำกระทงด้วย ส่วนการลอยโคม ชาวบ้านทางภาคเหนือและภาคอีสานยังนิยมทำกัน ชาวบ้านจะนำกระดาษ มาทำเป็นโคมขนาดใหญ่สีต่างๆ ถาลอยตอนกลางวัน จะทำให้โคมลอยโดยใช้ควันไฟ ถ้าเป็นเวลากลางคืน ก็จะใช้คบจุดที่ปากโคม ให้ควันพุ่งเข้าในโคม ทำให้ลอยไปตามกระแสลมหนาว เวลากลางคืนแลเห็นแสงไฟโคมบนท้องฟ้า พร้อมกับแสงจันทร์และดวงดาวสวยงามมากทีเดียว

ตำนาน เรื่องเล่า

ประเพณีลอยกระทงนั้นมีมาแต่โบราณ โดยมีคติความเชื่อหลายอย่าง เช่น เชื่อว่าเป็นการบูชาและขอขมาแม่พระคงคา เป็นการสะเดาะเคราะห์ เป็นการบูชาพระเจ้าในศาสนาพราหมณ์ หรือเป็นการบูชารอยพระพุทธบาท เป็นต้น การลอยกระทงนิยมทำกันในวันเพ็ญ เดือน 12 ของทุก ๆ ปี อันเป็นช่วงที่น้ำในแม่น้ำลำคลองขึ้นสูงและอากาศเริ่มเย็นลง ตามพระราชพิธีพระราชพิธีสิบสองเดือน และตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ได้กล่าวว่า นางนพมาศ หรือท้าวศรีจุฬาลักษณ์ พระสนมเอกในพระร่วงเจ้าแห่งกรุงสุโขทัย เป็นผู้ริเริ่มประดิษฐ์กระทงสำหรับลอยประทีปเป็นรูปดอกบัวบานขึ้น ซึ่งคนทั่วไปนิยมทำตามสืบต่อมา นอกจากนั้นในศิลาจารึกหลักที่ 1 ยังได้กล่าวถึงงานเผาเทียน เล่นไฟ ของกรุงสุโขทัยไว้ด้วยว่าเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของกรุงสุโขทัย ทำให้ผู้รู้ทั้งหลายสันนิษฐานตรงกันว่า งานดังกล่าวน่าจะเป็นงานลอยกระทงอย่างแน่นอน

เพลงวันลอยกระทง

เนื้อเพลง รำวงลอยกระทง

วันเพ็ญเดือนสิบสอง นานองเต็มตลิ่ง
 เราทั้งหลายชายหญิง
 สนุกกันจริง วันลอยกระทง
 ลอย ลอยกระทง ลอย ลอยกระทง
 ลอยกระทงกันแล้ว
 ขอเชิญน้องแก้วออกมารำวง
 รำวงวันลอยกระทง รำวงวันลอยกระทง
 บุญจะสงให้เราสุขใจ บุญจะสงให้เราสุขใจ
 วันเพ็ญเดือนสิบสอง นานองเต็มตลิ่ง
 เราทั้งหลายชายหญิง
 สนุกกันจริง วันลอยกระทง
 ลอย ลอยกระทง ลอย ลอยกระทง
 ลอยกระทงกันแล้ว
 ขอเชิญน้องแก้วออกมารำวง
 รำวงวันลอยกระทง รำวงวันลอยกระทง
 บุญจะสงให้เราสุขใจ บุญจะสงให้เราสุขใจ

Loykatong lyrics

November full moon shines,
 Loi Krathong, Loi Krathong,
 and the water's high
 in the river and local klong,

 Loi Loi Krathong,
 Loi Loi Krathong,
 Loi Krathong is here and
 everybody's full of cheer,

 We're together at the klong,
 We're together at the klong,

 Each one with this krathong,
 As we push away we pray,
 We can see a better day.

ที่มา : <http://www.zabzaa.com/event/loykatong.htm>